

4. *Возняк М. П.* Куліш як інформатор галицького історика літератури (Його листування з Ом. Огоновським) // *Життя й революція*. – 1927. – № 12.
5. *Грбович Г.* До історії української літератури. – К., 2003.
7. *Дашкевич Н.* Отзыв о сочинении г. Петрова “Очерки истории украинской литературы XIX столетия”. – СПб., 1888.
8. *Дашкевич Н.* Постепенное развитие науки истории литератур и современные ее задачи // *Университетские известия*. – 1887. – № 10.
9. *Дашкевич Николай Павлович* // ІР НБУВ НАН України. – Ф. III. – Спр. 19919.
10. *Костомаров М.* Обзор сочинений, писанных на малороссийском языке // *Слов'янська міфологія*. – К., 1994.
11. *Котляревский А.* История русской словесности, преимущественно древней. Ст. Шевырева (ч. III. Столетия: XII, XIV и начало XV) // *Сочинения*: В IV т. – СПб., 1889–1895. – Т. I. – 1889.
12. *Наєнко М.* Українське літературознавство. Школи, напрями, течії. – К., 1997.
13. *Наєнко М.* Художня література України. – К., 2005. – Ч.1.
14. *Франко І.* Відповідь критикові “Перебенді” // *Збір. тв.*: У 50 т. – К., 1980. – Т. 27.
15. *Франко І.* До М. П. Драгоманова. Львів, 6 листопада 1888 р. // *Там само*. – К., 1986. – Т. 49.
16. *Франко І.* Карпаторуське письменство XVII–XVIII в. // *Там само*. – К., 1981. – Т. 32.
17. *Франко І.* Нарис історії українсько-руської літератури до 1890 р. // *Там само*. – К., 1984. – Т. 41.
18. *Франко І.* Олександр Пипін // *Там само*. – К., 1984. – Т. 50.
19. *Чижевський Д.* Історія української літератури. – Тернопіль, 1994.
20. *Шамрай А.* Харківська школа романтиків (Передні уваги) // *Харківська школа романтиків*. – ДВУ, 1930. – Т. 1.

Отримано 23.03.2010 р.

м. Київ

Наші презентації

Петров Н.И. Очерки истории украинской литературы / Передмова і примітки Г.А. Александрової. – К.: Издательсько-полиграфический центр “Киевский университет”, 2008. – 479 с.

У 90-і рр. ХХ ст. було перевидано спадщину професора Київської духовної академії Миколи Петрова – літературознавця, бібліографа, музеєзнавця, церковного історика, дослідника фольклору.

Ця книжка вийшла на початку 1884 р. коштом автора, накладом 1200 прим. Сучасники відгукнулися на неї багатьма журнальними й газетними публікаціями.

Своїми “Очерками...” автор не претендував на повний систематичний курс історії літератури, хоч їх і вважали першою науковою розробкою в цій галузі. Усі його попередники аналізували нову українську літературу як частину російської. Але на той час такої праці росіяни не мали.

Зовнішнім стимулом появи цього курсу була багатолітня дискусія про розвиток нової української літератури, зокрема, обговорення у пресі таких питань: 1) чи можлива українська література взагалі, 2) чи може українська народна мова забезпечити її розвиток; 3) у чому вона має шукати свої витоки.

За “Очерки...” М. Петров отримав половину Уваровської премії. Усе це робило книжку цінним посібником для тих, хто хотів познайомитися зі станом української літератури. Автор прагнув об’єктивності, тому прагнув надати праці належної бібліографічної повноти, намагався не нав’язувати своїх висновків, а показати погляди інших.

Незважаючи на всі недоліки, “Очерки...” стали поштовхом до подальших порівняльних досліджень в історико-літературному контексті. Заслуга вченого полягає в тому, що його робота спровокувала важливу дискусію про науковий підхід до історії літератури, а відтак і розуміння літературного процесу в Україні, його структуру, динаміку. Праця Петрова створила конкретні передумови для майбутнього розвитку порівняльного літературознавства.

С.С.

У цьому зв'язку згадується відомий факт з історії доброго старого реалістичного побутування в українській літературі – підготовчі матеріали до “Fata morgana” М. Коцюбинського. Нині охочі до хвацького відкидання всього і вся зверхньо дивляться на цей твір як на політичну маніфестацію. Та ознайомлення з реальними документальними джерелами свідчить про справжні мотивації і глибинний смисл. Річ не в тім, що Коцюбинський буцімто “начитався лєнінських праць” – підзаголовок повісті “З сільських настроїв” цілковито відповідає дійсності. Працюючи в Чернігівському статбюро, він ретельно вивчав статистичні звіти із сільської “глибинки”. У його архіві збереглися промовисті “листки для особых заметок” місцевих кореспондентів статбюро, окремі теми, прізвища, настрої; вислови, багато з яких упізнаються в художній тканині “Fata morgana”. Можна з висоти сьгоднішніх концепцій про роль і місце літератури вважали таку позицію, таку відповідальність письменника перед правдою персонажа і словом “старомодними”, проте шляхетність і серйозність намірів тут безперечні...

У фондї В. Дрозда зберігаються також чорнові варіанти спогадів Ірини Жилєнко “Номо feriєns”. Один із головних мотивів цього яскравого твору, що, безсумнівно, належить до найкращих зразків сучасної української художньої мемуаристики, – “нам є на що озиратися”. Усе в її спогадах – і сказане й недоказане, і фактаж й емоційне тло – свідчить про глибоке розуміння творчої індивідуальності чоловіка, готовність “додумати” написане ним, оборонити від несправедливої критики, підкреслити непочуте, відновити знехтуване. Не втомлюється обстоювати думку про недооціненість В. Дрозда як письменника, у чому я здавна з нею, особливо після докладного ознайомлення з його архівом.

“Минуть роки..., і молодші наші колеги, можливо, відчують провину за те, що так і не вчиталися, що там нашкріяли оті гуцали, дрозди, андріяшки... І крижина шістдесятництва відпливе слідом за попередниками.

А ми ж такі всі різні! І кожен – Світ”.

Отримано 09.02.2010 р.

м. Київ

Наші презентації

Тарас Шевченко у прижиттєвій критиці (1839–1861).

Бібліографія. Матеріали: Навчальний посібник /

Упорядн. В. Іскорко-Гнатєнко. – К.: Вид.-поліграф. центр

“Київський університет”, 2009. – 324 с.

У збірнику вміщено перелік прижиттєвих публікацій та окремих видань Шевченкових творів, їх перекладів, бібліографію літератури про рецепцію творчості Шевченка критикою 1839–1861 рр., а також, що найважливіше, повні тексти чи відповідні уривки з літературно-критичних матеріалів про Шевченка часу його життя. В основі бібліографічних матеріалів – двотомна шевченківська бібліографія 1839-1959 рр., покажчик видань творів Т. Шевченка, укладений Вол. Дорошенком, та ін. Навчальний посібник незамінний при вивченні Шевченкової творчості у вищій школі й може стати у пригоді дослідникам-шевченкознавцям.

О.Б.

**Дунай Павлина. Андрій Ніковський:
долаючи межі часу. – К.: Твім інтер, 2009. – 240 с.**

Монографія про літературознавчу та літературно-критичну спадщину Андрія Ніковського – свого часу добре знаного, однак вимушено забутого представника української науки, культури й політики першої третини ХХ ст. – знайомить із етапами його творчого шляху через аналіз ідейно-естетичної еволюції поглядів ученого на тексти класичної та новітньої української літератури, а також твори світового письменства. У книжці не лише досліджуються наукові й соціокультурні пошуки самого А. Ніковського, який абсорбував провідні концепти своєї доби та інтерпретував літературний процес із погляду національної заангажованості естетичної думки, а й достатньо персоналізовано презентується панорамна ретроспектива історії інтелектуального і творчого руху першої третини ХХ ст., спрямованого на збереження й розвиток української самототожності, зокрема через літературно-критичну думку.

Книжка має чотири розділи, список використаних джерел та іменний покажчик.

С.С.

Шкляр Л.С., Шпиталь А.Г. Під знаком Нобеля. Лауреати Нобелівської премії миру, 1901-2008. – К.: Грамота, 2009. – 504 с.: іл.

Пропонована книжка стала продовженням проекту серії видань, присвячених нобелівським лауреатам. Автори дещо докладніше зупинилися на особливостях “мирного” Нобеля, тобто тих лауреатах, чия творчість найуспішніше реалізувалася в діяльності за зміцнення миру.

До книжки ввійшло понад сто статей про лауреатів Нобелівської премії миру.

Згідно з регламентом, Нобелівська Премія миру може вручатися і фізичним особам, й організаціям, до яких належить не більш трьох осіб, а імена всіх претендентів, які не стали лауреатами, публікуються через п’ятдесят років після присудження премії.

Експерти вважають, що це – “найпрестижніша у світі нагорода, яка присуджується за збереження миру на землі”, й одна з найстаріших міжнародних премій: їй понад сто років.

Автори вводять читача в дивовижну атмосферу непересічних людських доль, багато з яких справили значний вплив на життя й політику ХХ–ХХІ ст. Стисло подають основні періоди їхнього життя й діяльності, розширену біографічну інформацію та нобелівські промови, виголошені при отриманні премії. Л. Шкляр і А. Шпиталь прагнуть донести до читачів якнай докладнішу інформацію.

С.С.